

Gedragprotocol

Het Gele Park – Basisonderwijs

Voorwoord

Wij vinden het belangrijk een sfeer te creëren waarin ieder kind zich veilig voelt. Deze positieve instelling is voor ons de basis voor de omgang met elkaar. Wij werken preventief door met name het positieve gedrag benoemen en dit te bekrachtigen.

Bij elk kind kijken we naar de kindkenmerken en ondersteuningsbehoeften, zodat wij de kinderen kunnen bieden wat zij nodig hebben. Om die veilige omgeving en positieve instelling voor alle kinderen te kunnen waarborgen hebben we behoefte aan een document wat ons helpt bij ons handelen wanneer dit veilige en positief gerichte klimaat in het geding is. Dat geeft houvast en duidelijkheid voor ons, het kind en de ouders van het kind.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het gedrag van kinderen benaderen, in preventieve zin en als het kinderen toch niet lukt.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Uitgangspunten	4
2. Preventief	5
Schoolniveau/IEKC niveau	5
Groepsniveau	8
Individueel niveau	10
Samenwerking met ouders	10
3. Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?	11
Hoe leren we kinderen om te gaan met “gedoe”?	11
Bij herhaaldelijke ruzies/pestgedrag	12
Digitaal pesten	13
4. De rol van leerkrachten, ouders en directie bij storend gedrag en grensoverschrijdend gedrag	14
5. Contacten & instanties	18

---

1. Uitgangspunten

Respectvol

Alle kinderen en teamleden hebben recht op een respectvolle benadering van zijn of haar menselijke waardigheid en integriteit binnen de school. We doen er alles aan, binnen onze mogelijkheden, om kinderen zo te begeleiden dat conflictsituaties voorkomen worden. Bij het oplossen van deze conflictsituaties tussen kinderen;

- stimuleren we de dialoog
- doen daarmee een beroep op hun zelfstandigheid
- appelleren aan de eigen verantwoordelijkheid.
- gaan we uit van elkaars goede bedoelingen en vertrouwen we elkaar.

Samen verantwoordelijk

Wij, leerkrachten en ouders, zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. De kinderen op onze school hebben allemaal een hulpvraag die groter is dan gemiddeld. Dit vraagt veel afstemming met ouders. Zij kennen immers hun eigen kind het best. Samen met de leerkracht, kunnen zij het kind op een hoger plan helpen en zorgen voor een optimale ontwikkeling. Het team is ook van mening dat elk kind het best tot zijn/haar recht komt als de lijnen tussen thuis en school kort zijn. Dit vergt veel afstemming en kan bij elk kind anders zijn.

---

2. Preventief

Sinds schooljaar 2021/2022 is HGP – Basisonderwijs onderdeel van het IEKC het Gele Park. De uitgangspunten van het Gele Park sluiten naadloos aan bij de uitgangspunten van onze school. Deze zijn ook te vinden op de website <https://www.hetgelepark.nl/>

Op Het Gele Park – Basisonderwijs proberen we het plagen en pesten voor te zijn door het opsporen van risicofactoren in de ontwikkeling en het verminderen en in de hand houden van licht probleemgedrag. Dit doen we op schoolniveau, groepsniveau en individueel niveau.

Schoolniveau/IEKC niveau

In het IEKC het Gele Park hebben we een pedagogische visie met elkaar opgesteld die het pedagogische klimaat bevordert. Hieruit zijn enkele verwachtingen opgesteld. Iedereen dient deze verwachtingen te onderschrijven en zich er aan te houden. Deze regels hangen op een zichtbare plek, zodat iedereen weet waar hij zich aan te houden heeft. Het is essentieel dat we deze verwachtingen bespreken in de klas en naar de kinderen toe een vertaalslag maken. Dit wordt gedurende het hele jaar herhaald.

Pedagogische visie in het IEKC

1. Wij doen het samen

Samen bereiken we meer dan ieder voor zich. Dat beseffen we heel goed. Wij zetten ons daarom in voor een open, veilige en fijne werkomgeving waarin we met plezier en passie kunnen werken. We voelen ons verbonden met Het Gele Park en met alle mensen die daaraan bijdragen. Vanuit die onderlinge betrokkenheid kijken we naar elkaar om en zoeken we elkaar actief op. Wij helpen en ondersteunen elkaar en werken graag met elkaar samen. Dat begint met goed luisteren naar elkaar. En elkaar ook écht willen verstaan. Met elkaar willen leren kennen. En met duidelijk zijn over wat we van de ander verwachten. Zo weten we wat we aan elkaar hebben en hoe we het samen kunnen doen.

2. Wij hebben respect voor elkaar

We zijn niet gelijk, maar wel gelijkwaardig. De één gaat niet voor de ander. We waarderen elkaar om wie we zijn en wat we doen. Zijn vriendelijk en oprecht. Hebben oog voor elkaar en staan voor de ander open. Respect begint met oprechte interesse. Iedereen is anders en dat is oké. Vanuit die positieve grondhouding accepteren we onderlinge verschillen. We spreken niet over, maar mét elkaar. Zo creëren we een veilige omgeving waarin we eerlijk kunnen zijn en van mening durven te verschillen. Waarin we ons verlies kunnen nemen en sorry kunnen zeggen, zonder daarop te worden afgerekend. Naast respect voor elkaar, hebben we ook respect voor onze omgeving. Zo houden we ons gebouw netjes en gaan we zorgvuldig met materialen om.

3. Wij maken elkaar beter

We halen het beste uit onszelf én uit de ander. We leren van én met elkaar. We durven te vertrouwen op elkaars kwaliteit, kennis en kunde. Zo benutten we alle expertise in Het Gele Park, ook die van ouders en andere betrokkenen. Nieuwsgierigheid en ambitie vormen de basis voor onze lerende houding. We willen

---

verder komen en ons ontwikkelen. We durven elkaar te bevragen. Kunnen feedback geven én ontvangen. Fouten maken mag; we zien ze als bron voor verbetering en groei. We inspireren elkaar en dagen elkaar uit. Zo maken we elkaar beter. Elke dag weer.

4. Wij bieden talent de ruimte

Kinderen, ouders, collega's en andere betrokkenen; we waarderen iedereen om zijn of haar eigen inbreng. Om zijn of haar unieke talent. Daarom bieden we ruimte aan iedereen om zijn eigen talent te ontwikkelen. Om gebruik te maken van dat waar hij of zij goed in is. Daarbij is het ene talent niet beter dan het andere. Integendeel, wij zijn trots op ieders talent. Laat duizend bloemen bloeien. Wat jij doet is goed! We investeren in een omgeving waar mensen stappen durven te zetten. Hun eigen plan kunnen trekken. We denken in mogelijkheden en stimuleren nieuwe ideeën. Alle talenten samen maken dat we ons kunnen blijven ontwikkelen. Dat we kunnen blijven groeien. Als een organisatie waar talenten volop de ruimte krijgen.

Pedagogische verwachtingen

Elke periode zetten we een pedagogische verwachting centraal binnen de unit en de stamgroep. Deze wordt uitgebreid besproken met de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat deze verwachtingen door iedereen in het gebouw wordt nageleefd.

Iedereen hoort erbij

- wij hebben respect voor elkaar
- wij hebben interesse in elkaar
- wij werken samen
- wij spreken elkaar aan en bevragen elkaar
- wij voelen ons betrokken
- wij werken met plezier en passie

Wij maken elkaar sterk

- ieder kind is welkom en mag zichzelf zijn
- wij luisteren naar elkaar
- wij ondersteunen en helpen elkaar
- iedereen voelt zich verbonden met Het Gele Park
- wij voelen ons gewaardeerd
- wij staan open voor feedback
- wij vertrouwen op de kennis & kunde van anderen in Het Gele Park
- wij zetten de kwaliteiten van de ouders in

Er is respect voor elkaar

wij accepteren elkaar en laten de ander in zijn of haar waarde
wij luisteren en staan open voor elkaars mening
wij zijn vriendelijk voor elkaar
wij gaan netjes en zorgvuldig om met de omgeving en het materiaal
wij zeggen sorry (oplossen d.m.v. een goedmakertje, zie de uitwerking op blz. 9)

Wij zorgen voor elkaar

wij bieden veiligheid en geborgenheid
wij hebben oog voor elkaar
wij helpen elkaar
wij willen elkaar leren kennen
wij spreken verwachtingen uit
wij zijn samen verantwoordelijk voor een open, veilige en fijne sfeer

Je krijgt altijd een nieuwe kans

wij gaan in gesprek met elkaar
wij denken in mogelijkheden
wij zijn gericht op groei en ontwikkeling
je wordt gezien en gehoord

We geven elkaar complimenten

wij creëren een open en veilige sfeer met elkaar
wij geven elkaar complimenten en feedback en kunnen deze ontvangen
wij spreken positief over elkaar
wij spreken elkaar aan op gelijkwaardig niveau

Je mag jezelf zijn

wij leren omgaan met anderen. Iedereen is anders en uniek.
jij durft je eigen plan te trekken
jij mag je mening ontwikkelen en deze uiten

Er is ruimte voor ideeën

er wordt naar je geluisterd
iedereen mag zijn eigen talent ontwikkelen
er is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen
wij blijven elkaar inspireren
er is een open communicatie tussen alle betrokkenen van het Het Gele Park
er heerst een klimaat van elkaar versterken en verbinden.

We leren van en met elkaar

wij durven elkaar te bevragen en blijven reflecteren op elkaar
wij benutten ten volste alle expertise in Het Gele Park
wij geven elkaar, vanuit een lerende houding, feedback
wij blijven elkaar inspireren en uitdagen en halen het beste uit ons zelf en de ander

Ieder heeft zijn talent

jij mag gebruik maken van dat waar jij goed in bent
wij leren van elkaars talenten en benutten deze
jij laat anderen leren door inzet van jouw talent

---

wij zijn trots zijn op ieders talent. Wat jij doet is goed
wij laten talenten ontwikkelen, bloeien en groeien

Groepsniveau

Op groepsniveau bespreken we de volgende dingen:

1. Het bespreken van de verwachtingen evt. aangevuld met afspraken die de kinderen met hun leerkracht maken en die alleen gelden voor hun eigen groep.
2. Het bespreken van de verschillende fasen (zie hoofdstuk 3). De kinderen weten dan wat er gebeurt als ze de regels van gewenst gedrag overtreden. Tevens kan per groep een klassencontract gemaakt en ondertekend worden. Hierin zijn de afspraken opgenomen die de groep met elkaar heeft gemaakt om een veilig klimaat in de klas te waarborgen. Het contract wordt goed zichtbaar opgehangen in de klas en een kopie wordt bewaard in de klassenmap.

Kwink:

Leefstijl werkt structureel en preventief aan de sociaal-emotionele vaardigheden in de groep. Met behulp van Leefstijl stimuleren wij kinderen om zich te ontwikkelen tot sociaal vaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen.

Om de ontwikkelingen van de kinderen op sociaal emotioneel gebied in kaart te brengen, gebruiken we het volgsysteem "ZIEN!" Daarnaast wordt er elk jaar voor de groeps/unitbesprekingen een sociogram afgenomen. Als hieruit signalen komen dat kinderen "buitengesloten worden" neemt de leerkracht adequate maatregelen.

Groepsdynamica

Start van het schooljaar/week/dag

Twee weken aan het begin van het schooljaar plannen de leerkrachten activiteiten in rondom groepsvorming als basis voor een goed pedagogisch klimaat. Na iedere vakantie besteden we weer aandacht aan de groepsvorming. Hierin willen we de kinderen iets extra's meegeven rondom de weerbaarheid en gedragswaarden & normen.

Gedurende het jaar wordt er rekening gehouden met de verschillende fasen van groepsdynamica. Wanneer de groepsdynamica verandert door instroom van kinderen of na langere tijd van vakantie wordt er gekeken welke fase passend is om te starten. Bij de verschillende fasen, die hieronder beschreven staan, passen ook verschillende manieren van benaderen, spel en gedragsvormen.

De groepsdynamica bestaat uit vier fasen:

1. Forming

- tonen van modelgedrag
- situaties waarin regels/afspraken geleerd worden
- bewustwording van positieve normen
- Start nieuw kind in het schooljaar
- je begint opnieuw met de fasen van groepsdynamica
- coach: een maatje toewijzen die hem/haar op weg helpt.
- De kinderen krijgen een rondleiding door twee kinderen van school.

2. Storming

- Competitie en conflict

Wanneer er zich een conflict voordoet hanteren wij als school de afspraak: oplossen d.m.v. een goedmakertje. De kinderen gaan zonder/met een leerkracht in gesprek en proberen samen tot een goede oplossing te komen. Er wordt afgesproken hoe het goedgemaakt kan worden.

- Schrik voor falen en voor schut te staan
- Kinderen vragen in deze fase duidelijkheid, structuur, betrokkenheid en leiderschap

3. Norming

In deze fase is het van belang om afspraken te maken t.a.v.:

- Groepsverantwoordelijkheid
- onderling respect
- samenwerken

Wij streven er naar om drie keer per jaar tegenpolen met elkaar te laten samenwerken (positieve psychologie). Belangrijk hierbij is dat er geen competitie aanwezig mag zijn. Duidelijke begrenzing.

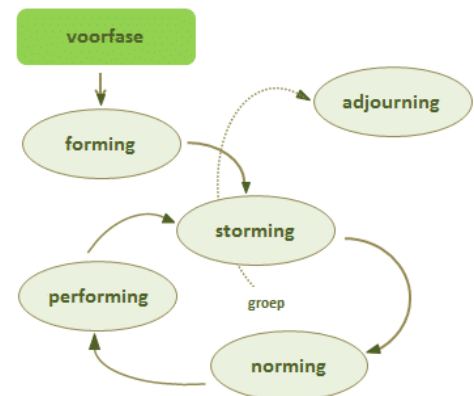
- Besluitvorming
- problemen aanpakken
- gewenst gedrag bekrachtigen

4. Performing

- flexibiliteit vanuit vertrouwen
- aanpassing aan de groepsafspraken
- resultaten (kunnen presteren..)
- probleemoplossingen en productiviteit (een prettige werksfeer om te kunnen presteren)

5. Reforming (evaluatie)

Fase waarin duidelijk wordt dat het einde van de groepssamenstelling nadert.

Pesten

Gedurende het jaar vindt er preventief, naast de week van het pesten, veel aandacht aan het plagen en pesten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van verschillende methodieken waarin het pestgedrag onder de aandacht wordt gebracht. Meer informatie is te vinden op <https://www.weektegenpesten.com/>

Individueel niveau

Alle leerkrachten dienen onderstaande punten in acht te nemen in het geval van ongewenst gedrag.

- Observeer als groepsleerkracht objectief het ongewenste gedrag.
- Tegen wie richt zich de agressie? Bijvoorbeeld de eigen leerkracht, de vervanger, andere kinderen(-en), etc.
- Uitingsvormen van agressie.
- Praat met het kind als je frustratie bespeurt, wacht niet op escalatie.
- Zorg zo veel mogelijk voor permanent toezicht bij een eventuele time-out, time-off. Werk hier volgens het stappenplan beschreven in hoofdstuk 3.
- Hanteer een zakelijke benadering: scheid gedrag en persoon.
- Benoem gevoelens en gedrag (bijv. "Ik zie dat je boos bent, maar wat je doet kan niet").
- Benoem gewenst gedrag.
- Benadruk goed gedrag meteen (bijv. "Je kwam meteen, toen ik je riep"). Benader kinderen positief.

Bij regelmatig optredend probleemgedrag en als bovenstaande punten niet werken, dan moet het kind aangemeld worden bij de intern begeleider en besproken worden. Er zal dan samen met de intern begeleider een individueel handelingsplan worden opgesteld waarin een specifieke aanpak voor dit kind op papier wordt beschreven. Dit stappenplan moet ook met de ouders besproken worden.

Incidenten op het plein:

Bij een incident tussen kinderen op het schoolplein dient de afhandeling door de pleinwacht altijd in samenspraak met de groepsleerkracht(en) plaats te vinden. Dit is om de communicatie helder te houden.

Samenwerking met ouders

Het voorbeeld van de leerkrachten en thuis de ouders/verzorgers is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld maar met praten worden opgelost.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders/verzorgers en de kinderen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

---

3. Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

“Gedoe” hoort erbij en is leerzaam. Het is normaal dat kinderen af en toe ‘last’ hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met “gedoe”?

Groepsniveau

Op onze school maken gebruik van verschillende methodieken, waaronder ook de methode Kwink. Met deze methodiek werken wij preventief aan een veilige omgeving waarin pesten geen kans krijgt. Mocht pesten toch de kop opsteken, hebben we het extra interventieprogramma Sta op tegen pesten! Met het extra programma Sta op tegen pesten! wordt pesten effectief aangepakt. In drie gespreksrondes wordt het zeven stappenplan doorlopen, gebaseerd op de Engelse No Blame-methode. Door kinderen te betrekken wordt pestgedrag geen individueel probleem, maar een situatie waar de groep zelf invloed op uit kan oefenen.

Individueel niveau

Fase 1:

We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen. Kinderen proberen er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren (“mep maar terug”), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: “Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?”
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.

-
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2:

Op het moment dat het de kinderen niet lukt om de ruzie samen op te lossen hebben deze het recht én de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen. Ook kinderen die merken dat een ruzie niet goed opgelost kan worden hebben deze plicht. Dit noemen wij geen klikken.

Indien nodig: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar en probeert samen met de kinderen de ruzie op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. We geven naar de kinderen toe duidelijk aan wat voor gedrag wenselijk is (inoefenen van het gewenste gedrag).

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.
- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Bij herhaaldelijke ruzies/pestgedrag

Fase 3:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met het kind die pest/ruzie maakt om het kind bewust te maken van wat het voor het gepeste kind betekent. Mogelijke consequenties bij herhaaldelijke ruzies/pestgedrag:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen vertrokken zijn, of tijd inhalen in pauze.
- Een boek over pesten lezen.
- Een opstel over pesten of pestgedrag maken.
- Goedmaken met het gepeste kind door iets moois te maken of te schrijven.

De consequenties zijn per bouw verschillend, daarbij houden we rekening met de mogelijkheden van de kinderen.

We maken een aantekening in het ongevallen-incidentenregistratie van het kinddossier.

Fase 4:

Als het pestgedrag zich blijft voordoen dan vragen wij de ouders/verzorgers om samen met ons het pestprobleem aan te pakken. De leerkracht overlegt met de intern begeleider en directie of zij bij het gesprek met de ouders/verzorgers aanwezig zijn. Ook het team wordt op de hoogte gebracht zodat zij adequaat kunnen reageren als dat nodig is.

Fase 5:

Bij aanhoudend pestgedrag kan (externe) deskundige hulp worden ingeschakeld.

Fase 6:

In extreme gevallen kan de directeur een van de volgende maatregelen treffen:

- Time out (dit staat los van de schoolafspraken omtrent *time-in*, *time-out*, *time-off*)
- Een formele waarschuwing
- Schorsing/verwijdering

Deze staan nader omschreven op de website van Paraatscholen. <https://www.paraatscholen.nl/beleid/>

Digitaal pesten

De laatste jaren is er een nieuwe vorm van pesten bijgekomen nl. online pesten. Hier besteden we op school ruim aandacht aan. Toch vinden wij het ook belangrijk dat u preventief hier aandacht aan besteedt. Tevens proberen wij bij een voorval er wel aandacht aan te besteden op school, maar wij vragen u, als ouder(s)/verzorgers, het voorval op te lossen.

Hieronder enkele tips om wat meer grip te krijgen op het online pesten:

- Zet de computer op een centrale plek in huis.
- Negeer het internet niet, maar praat over wat het kind op het net doet.
- Vergaar internetkennis, met name over de populaire apps en spelletjes
- Zorg voor een goede virusscanner.
- Licht de school in bij pesten.
- Hang vuistregels over wat mag en niet mag naast de computer.
- Zie ook: www.pestweb.nl <https://www.mediawijsheid.nl/onlinepesten/>

---

4. De rol van leerkrachten, ouders en directie bij storend gedrag en grensoverschrijdend gedrag.

Hoe wordt er omgegaan met storend gedrag?

Wanneer er gedrag ontstaat wat de ander niet prettig vindt of wat andere als storend ervaart, dan kan de leerkracht pedagogische maatregelen om het gedrag van de kinderen zodanig te corrigeren dat het kind weer kan deelnemen aan de groepsactiviteiten. De pedagogische maatregelen vinden plaats in de stamgroep (time-in), in de nabijheid van de ruimte (time-out), of in een andere ruimte bij de directie/IB (time-off). Hieronder worden de pedagogische maatregelen nog eens toegelicht.

Time-in

5 à 10 minuten op een denkplek *in* de klas, dit is een afgeschermd zitplekje in de stamgroep, aangegeven door het pictogram, met een koptelefoon en een time timer. Zo nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten. Daarna keert het kind weer terug naar de eigen plek. Wanneer de leerkracht ziet dat het kind weer aan het werk gaat krijgt deze na een korte tijd een compliment. Het kind kan ook zelf vragen om een time-in door het gebaar van het pictogram te maken, de leerkracht houdt de regie en stemt al dan niet toe. Het kind krijgt tijdens een time-in geen aandacht.

Andere time-in momenten kunnen zijn:

- Rustig werken (lezen /tekenen), niet meedoen met instructie/zelfstandig werken
- Koptelefoon
- Rustig werken op de gang

Time out

Tijdens de time out wordt het kind geplaatst in de andere groep/ruimte nabij de stamgroep. De leerkracht brengt het kind naar de naastgelegen ruimte op de afgesproken plek. De leerkracht geeft de tijd aan. Na de verstreken tijd komt de leerkracht het kind weer ophalen. De andere leerkracht kan doorgaan met de instructie/werkles aan de klas.

Time off (achterwacht)

Wanneer een korte time-in of time-out niet voldoende uitwerking heeft of wanneer een kind grensoverschrijdend gedrag laat zien, wordt het kind naar de achtervang gebracht of komt de achtervang het kind halen. Het kind krijgt tijd om af te koelen en kan, als de achtervang dit inschat, terugkeren naar de groep wanneer het schoolwerk voortgezet kan worden. De tijd voor een time-off bij de achtervang dient zo kort mogelijk te zijn, maar is variabel omdat het afhankelijk is van de situatie. Na een time-off bij de achtervang gaat de leerkracht in gesprek met het kind, dit kan tijdens een pauze of op een ander geschikt moment plaatsvinden. Er wordt een notitie gemaakt in ParnasSys. Ouders worden op de hoogte gebracht van een time-off bij de achtervang en wanneer leerkracht en achtervang dit noodzakelijk achten worden ouders op school uitgenodigd voor een gesprek. Wanneer verdere maatregelen nodig zijn, gaat dit in overleg met de directie. Voordat een time-off wordt gegeven is getracht samen met het kind de time in-out-off procedure te doorlopen en of is er alles aan gedaan om een conflict te voorkomen. Van het incident en een eventueel gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het kinddossier opgeslagen.

Wat is grensoverschrijdend gedrag en hoe wordt hier mee omgegaan?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam. Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts.

Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren:

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders? Voorbeelden kunnen zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen. Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu! (zie hiervoor het protocol fysiek ingrijpen)

Denk bij schade ook aan herstelrecht: Bijvoorbeeld:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven, excuusbrief/tekening, op verzoek iets goeds voor de ander doen.
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief/tekening schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van het kind. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat het kind naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat het kind het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet.

Onmacht versus onwil

Wij gaan er vanuit dat kinderen zich niet willen misdragen, maar soms gaat het wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/beperving of onwil. Wij zijn van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van het kind. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: "Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas". Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: "Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele klas instructie krijgt.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, "je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet", op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert onze school grens stellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders.

- Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: Keurt u dit gedrag goed? Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen. School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen.

In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

“Mijn kind mag slaan”

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, het gedrag wordt goedgekeurd door de ouders. De ouder wordt nu doorverwezen naar de directie.

Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas.
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

---

5. Contacten & instanties

Als Basisschool hebben we veel contacten met verschillende instanties. Binnen het IEKC Het Gele Park zijn de lijnen met deze contactenpersonen korter geworden. Dit geeft veel voordelen voor de kinderen, maar het zorgt ook voor meer kennisoverdracht richting de leerkrachten. Op het gebied van gedrag maken we veelvuldig gebruik van:

- Groepsleerkrachten (het streven is dat alle leerkrachten ook opleiding hebben als gedragspecialist)
- Twee intern begeleiders
- Twee vertrouwenspersonen
- Directeur

Binnen IEKC het Gele Park maken wij gebruik van:

- HGP – Speciaal Basisonderwijs
- Zozijn kind & jeugd
- Sotog (Stichting speciaal onderwijs cluster 4)
- Hamalandschool (speciaal onderwijs cluster 3)

Meer informatie kunt u vinden op de website van het Gele Park <https://www.hetgelepark.nl/>

Binnen de stichting kunnen we diverse instanties inschakelen, waaronder het ondersteuningsloket. <https://www.paraatscholen.nl/ondersteuningsloket/>

Samenwerkingsverband: <https://www.swvoostachterhoek.nl/>

Andere instanties waar we mee samenwerken:

- Kentalis www.kentalis.nl
- GGD
- Iselinge Hogeschool i.v.m. opleidingsschool
- Hogeschool Arnhem en Nijmegen i.v.m. opleidingsschool
- Graafschapcollege i.v.m. opleidingsschool